

МЕХАНІЗМ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Європейський Союз є наднаціональною організацією, у якій повноваження між державами-членами та наднаціональними органами розподілені досить складно. Це призводить до необхідності розробки ефективного механізму прийняття рішень, який би враховував інтереси всіх сторін. Механізм прийняття рішень у ЄС має ряд характерних особливостей, які відрізняють його від механізмів прийняття рішень у інших міжнародних організаціях. До таких особливостей можна віднести:

Наднаціональний характер. Механізм прийняття рішень у ЄС передбачає, що ухвалення рішень може здійснюватися наднаціональними органами, такими як Європейська комісія та Європейський суд. Це відрізняє ЄС від більшості інших міжнародних організацій, у яких прийняття рішень здійснюється виключно державами-членами.

Баланс між інтересами держав-членів та наднаціональними органами. Механізм прийняття рішень у ЄС покликаний забезпечити баланс між інтересами держав-членів та інтересами наднаціональних органів. Це досягається шляхом використання різних процедур прийняття рішень, які надають різний рівень впливу державам-членам та наднаціональним органам.

Демократичний контроль. Механізм прийняття рішень у ЄС передбачає певний рівень демократичного контролю. Це досягається шляхом надання повноважень Європейському парламенту, який обирається у прямих загальних виборах.

Механізм прийняття рішень у ЄС регулюється Договором про Європейський Союз та Договором про функціонування Європейського Союзу. Він передбачає залучення до процесу прийняття рішень таких інституцій, як Рада Європейського Союзу, Європейський парламент, Європейська комісія та Європейський суд [1].

Рада Європейського Союзу є органом, який представляє інтереси держав-членів. Вона складається з міністрів, призначених урядами держав-членів. Рада володіє широкими повноваженнями у сфері законодавства, бюджету, зовнішньої політики та безпеки.

Європейський парламент є органом, який представляє інтереси громадян ЄС. Він складається з депутатів, обраних у прямих загальних виборах. Європейський парламент має право законодавчої ініціативи, а також може відхилити законодавчі акти, прийняті Радою.

Європейська комісія є виконавчим органом ЄС. Вона складається з 27 членів, які призначаються державами-членами. Європейська комісія має право розробляти законодавчі пропозиції та виконувати рішення, прийняті Радою та Європейським парламентом.

Європейський суд є судовим органом ЄС. Він вирішує спори між державами-членами, між інституціями ЄС та між державами-членами та інституціями ЄС. Європейський суд також має право тлумачити право ЄС.

У ЄС існує кілька основних процедур прийняття рішень. Найбільш поширеною є процедура спільного ухвалювання рішень. Ця процедура передбачає, що Рада Європейського Союзу та Європейський парламент мають рівні права ухвалення рішення [2].

Інші процедури прийняття рішень у ЄС включають:

1. Процедура консультацій - Рада Європейського Союзу приймає рішення, попередньо проконсультувавшись з Європейським парламентом.

2. Процедура отримання згоди - Європейський парламент має право відхилити рішення, прийняте Радою Європейського Союзу.

3. Процедура виключного права - Рада Європейського Союзу приймає рішення одноосібно.

Механізм прийняття рішень у ЄС постійно розвивається. Це пов'язано з розширенням сфери компетенції ЄС, а також з прагненням посилити демократичний контроль над діяльністю наднаціональних органів.

У майбутньому можна очікувати подальшого розвитку механізму прийняття рішень у ЄС у таких напрямках:

- розширення сфери застосування процедури спільного ухвалювання рішень. Ця процедура є найбільш демократичною, оскільки надає рівні права державам-членам та наднаціональним органам;

- посилення ролі Європейського парламенту. Європейський парламент має стати більш впливовим органом, який зможе ефективно контролювати діяльність наднаціональних органів.

- розвиток нових процедур прийняття рішень. У міру розширення сфери компетенції ЄС виникатиме необхідність розробки нових процедур прийняття рішень, які б враховували інтереси всіх сторін.

Одним із найважливіших змін у механізмі прийняття рішень у ЄС стало поступове наділення Європейського парламенту більшими повноваженнями. У 1992 році Маастрихтським договором було запроваджено процедуру спільного ухвалювання рішень, яка надала Європейському парламенту рівні права з Радою Європейського Союзу у сфері законодавчого процесу. У 2009 році Лісабонським договором було розширено сферу застосування процедури спільного ухвалювання рішень, а також надано Європейському парламенту право відхилити рішення, прийняте Радою Європейського Союзу.

Іншою важливою зміною стало створення Європейського суду з прав людини. Цей суд має право тлумачити право ЄС та вирішувати спори між державами-членами та громадянами ЄС. Завдяки діяльності Європейського суду з прав людини механізм прийняття рішень у ЄС став більш демократичним та відповідальним перед громадянами.

Механізм прийняття рішень у Європейському Союзі є складним і багаторівневим. Він забезпечує баланс між інтересами держав-членів та наднаціональними органами. Механізм прийняття рішень у ЄС постійно розвивається, що пов'язано з розширенням сфери компетенції ЄС та прагненням посилити демократичний контроль над діяльністю наднаціональних органів.

Список використаних джерел

1. Саракуца М.О. Інституційні гарантії прав людини в Європейському Союзі. Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та

світі. Другі юридичні читання : матеріали Всеукраїнської дистанційної наук. конф. (26 квітня 2019 р., м. Одеса). Одеса : Фенікс, 2019. С. 80–83.

2. Європейське право: право Європейського союзу : підручник у трьох кн. / за заг. ред. В.І. Муравйова. Київ : Ін Юре, 2015. Кн. перша: Інституційне право Європейського союзу / В.І. Муравйов, О.М. Шпакович, О.М. Лисенко, О.В. Святун. Київ : Ін Юре, 2015. 312 с.